

APOŠTOLSKÁ KONSTITUCE

«**FIDEI DEPOSITUM**»

k vydání

KATECHISMU KATOLICKÉ CÍRKVE

napsaného

PO DRUHÉM EKUMENICKÉM
VATIKÁNSKÉM KONCILU

JAN PAVEL II., BISKUP

SLUŽEBNÍK BOŽÍCH SLUŽEBNÍKŮ, NA VĚČNOU PAMĚŤ

*Ctihodným bratřím kardinálům, patriarchům,
arcibiskupům, biskupům, kněžím, jáhnům a všem ostatním
členům Božího lidu*

1. Úvod

Uchovávat poklad víry je poslání, které Pán svěřil své církvi a ona je plní v každé době. Druhý ekumenický vatikánský koncil, který zahájil před třiceti lety můj předchůdce Jan XXIII., blahé paměti, si vytknul za cíl svého úsilí postavit do pravého světla apoštolské a pastorální poslání církve a přivést vyzařováním pravdy evangelia všechny lidi k tomu, aby hledali a přijali Kristovu lásku, která převyšuje všechno poznání (srov. Ef 3,19).

Jan XXIII. stanovil koncilu za hlavní úkol lépe střežit a vysvětlovat drahocenný poklad křesťanské nauky, aby se stal přístupnější všem Kristovým věřícím a všem lidem dobré vůle. Proto neměl koncil na prvním místě odsoudit dobové omyly, nýbrž se měl především zaměřit na to, aby s klidnou vyrovnaností ukázal sílu a krásu nauky víry. „Světlo, které vzejde z tohoto koncilu,“ říkal papež, „bude pro církvev ... pramenem duchovního obohacení. Když z něj načerpá novou energii, bude

bez bázně hledět do budoucnosti ... Je naší povinností dát se s radostí a beze strachu do práce, kterou vyžaduje naše doba, a pokračovat tak v cestě, po které církev kráčí už téměř po dvacet století.“¹

Koncilní otcové mohli s Boží pomocí za čtyři léta práce vypracovat pozoruhodný souhrn naukových výkladů a pastoračních směrnic, určených pro celou církev. Pastýři i věřící v nich najdou orientaci pro onu „obnovu myšlení, činnosti, mravů a mravní síly, radosti a naděje, jež byla cílem koncilu“.²

Koncil i po svém skončení nepřestával inspirovat život církve. V roce 1985 jsem mohl prohlásit: „Pro mne, který jsem měl zvláštní milost se jej zúčastnit a aktivně spolupracovat na jeho průběhu, 2. vatikánský koncil vždy byl a je, zvláště v těchto letech mého pontifikátu, trvalým opěrným bodem každé mé pastorální akce; vědomě jsem usiloval konkrétně a věrně uplatňovat jeho směrnice na úrovni každé (místní) církve i církve všeobecné. K tomuto prameni je třeba se neustále vracet.“³

V tomto duchu jsem 25. ledna 1985, při příležitosti dvacátého výročí skončení koncilu, svolal mimořádné shromáždění biskupské synody. Cílem tohoto shromáždění bylo ocenit milosti a duchovní plody 2. vatikánského koncilu, prohloubit jeho učení, aby se k němu lépe přilnulo a aby se přispělo k jeho poznání a uplatňování.

Při této příležitosti synodální otcové vyjádřili přání, „aby byl sestaven katechismus nebo souhrn celé katolické nauky – a to jak věrouky, tak morálky –, který by sloužil jako podklad pro katechismy nebo souhrny, které budou vypracovány v různých zemích. Výklad nauky má být podložen biblicky a liturgicky; musí být věroučně spolehlivý a zároveň přizpůsobený

1 Jan XXIII., Úvodní promluva při zahájení 2. vatikánského koncilu, 11. října 1962: AAS 54 (1962), str. 788–791.

2 Pavel VI., Závěrečná promluva při ukončení 2. vatikánského koncilu, 8. prosince 1965: AAS 58 (1966), str. 7–8.

3 Jan Pavel II., Proslov 25. ledna 1985: L'Osservatore Romano, 27. ledna 1985.

současnému životu křesťanů“.⁴ Po skončení synody jsem toto přání přijal za své, neboť jsem měl za to, že „plně odpovídá opravdové potřebě všeobecné církve i místních církví“.⁵

Jak neděkovat z celého srdce Pánu v tento den, kdy můžeme předložit celé církvi tento orientační text nazvaný „Katechismus katolické církve“, který má sloužit jako návod pro katechezi obnovenou z živých pramenů víry!

Po obnově liturgie a nové kodifikaci kanonického práva latinské církve a kánonů východních katolických církví bude tento katechismus velmi důležitým přínosem k oné obnově celého života církve, kterou nařídil a započal 2. vatikánský koncil.

2. Průběh přípravy textu a její duch

„Katechismus katolické církve“ je plodem velmi široké spolupráce: vznikal během šesti let intenzivní práce, vedené v duchu pozorné otevřenosti a s vřelým nadšením.

V roce 1986 jsem svěřil komisi dvanácti kardinálů a biskupů, které předsedal pan kardinál Josef Ratzinger, úkol připravit návrh katechismu, o který žádali synodální otcové. Komisi v její práci pomáhala redakční skupina sedmi diecézních biskupů a teologických a katechetických odborníků.

Komise, pověřená dávat směrnice a bdít nad průběhem prací, bedlivě sledovala všechna stadia redakce devíti postupných znění. Redakční skupina vzala na sebe odpovědnost vypracovat text, provést úpravy požadované komisí a zvážit připomínky četných teologů, exegetů a katechetů a především biskupů z celého světa, aby text vylepšila. Komise byla místem plodných

4 Závěrečná zpráva mimořádné biskupské synody, 7. prosince 1985, II, B, a, n. 4: *Enchiridion Vaticanum*, vol. 9, str. 1758, n. 1797.

5 Jan Pavel II., Závěrečný projev na mimořádné biskupské synodě, 7. prosince 1985, n.6: *AAS* 78 (1986), str. 435.

a obohacujících výměn názorů, zajišťujících jednotu a stejnorodost textu.

Návrh byl předmětem rozsáhlých porad všech katolických biskupů, biskupských konferencí nebo jejich synod, teologických a katechetických institutů. Návrh jako celek byl biskupy přijat velmi příznivě. Právem lze tvrdit, že tento Katechismus je plodem spolupráce celého episkopátu katolické církve, který velkodušně přijal mou výzvu, aby vzal na sebe svou část odpovědnosti v iniciativě, která se bezprostředně týká církevního života. Tato odpověď vyvolává ve mně hluboký pocit radosti, protože účast tolika hlasů vyjadřuje to, co lze nazvat „symfonií“ víry. Vydání tohoto Katechismu tak zrcadlí kolegiální povahu episkopátu: dosvědčuje všeobecnost církve.

3. Rozdělení látky

Katechismus má věrně a organicky předložit učení Písma svatého, tradice žijící v církvi a autentického učitelského úřadu, jakož i duchovní dědictví Otců, světců a světic církve, aby tak bylo možno lépe poznat křesťanské tajemství a oživit víru Božího lidu. Musí brát v úvahu rozvíjení nauky, které Duch svatý během staletí vnukl církvi. Je také nutné, aby napomáhal osvětlovat světlem víry nové situace a problémy, které se v minulosti ještě neobjevily.

Katechismus bude tedy zahrnovat věci nové i staré (srov. Mt 13,52), protože víra je vždy táž a zároveň je zdrojem stále nového světla.

Abychom odpověděli na tento dvojí požadavek, přejímá „Katechismus katolické církve“ na jedné straně „starobylé“ tradiční uspořádání, zachované v katechismu Pia V., tak, že člení svůj obsah na čtyři části: vyznání víry; posvátná liturgie se svátostmi na čelném místě; křesťanské jednání, jehož výklad vychází z příkázání; a konečně křesťanská modlitba. Současně však je

obsah Katechismu vyjádřen „novým“ způsobem, aby odpovídal na otázky naší doby.

Čtyři části Katechismu jsou navzájem spojeny: křesťanské tajemství je předmětem víry (první část); slaví se a sdílí liturgickými úkony (druhá část); je přítomno, aby osvěcovalo a podporovalo Boží děti v jejich jednání (třetí část); je základem naší modlitby, jejímž výsádním výrazem je „Otče náš“, který vyjadřuje předmět naší prosby, naší chvály, naší přimluy (čtvrtá část).

Liturgie je sama o sobě modlitbou; vyznání víry nachází své správné místo při slavení bohoslužby. Milost, plod svátostí, je nenahraditelnou podmínkou křesťanského jednání, tak jako účast na liturgii církve vyžaduje zase víru. Jestliže se víra nerozvíjí ve skutcích, je mrtvá (srov. Jak 2,14–16) a nemůže dávat plody věčného života.

Při četbě „Katechismu katolické církve“ lze vnímat obdivuhodnou jednotu Božího tajemství, Božího spásného plánu, stejně jako ústřední postavení Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, poslaného Otcem, který se stal člověkem v lůně nejsvětější Panny Marie působením Ducha svatého, aby byl naším Spasitelem. On, který za nás zemřel a vstal z mrtvých, je přítomen ve své církvi, zvláště ve svátostech; je pramenem víry, vzorem jednání pro křesťana a učitelem naší modlitby.

4. Nauková hodnota textu

„Katechismus katolické církve“, který jsem schválil 25. června t. r. a jehož vydání nyní ze své apoštolské moci nařizuji, je výkladem víry církve a katolické nauky, jak je dosvědčuje a osvětluje Písmo svaté, apoštolská tradice a učitelský úřad církve. Uznávám Katechismus za platný a oprávněný nástroj ke službě církevnímu společenství a za bezpečnou normu pro vyučování víře. Kéž slouží k obnově, k níž Duch

svatý neustále volá církev, Kristovo tělo, putující na cestě k nepomíjejícímu světlu království!

Schválení a zveřejnění „Katechismu katolické církve“ je služba, kterou chce Petrův nástupce prokázat svaté katolické církvi, všem místním církvím, které jsou v pokoji a společenství s Apoštolským stolcem v Římě. Touto službou touží posilovat a utvrzovat víru všech učedníků Pána Ježíše (srov. Lk 22,32), jakož i upevnit svazky jednoty v téže apoštolské víře.

Žádám tedy pastýře církve a věřící, aby přijali Katechismus v duchu společenství a aby jej pilně používali při plnění svého poslání hlásat víru a povolávat k životu podle evangelia. Tento Katechismus je jim dán, aby sloužil za spolehlivé a hodnověrné vodítko při vyučování katolické nauce a zvláště při vypracování místních katechismů. Nabízí se také všem věřícím, kteří touží prohloubit své poznání nevyčerpatelného bohatství spásy (srov. Ef 3,8). Zamýšlí podporovat ekumenické úsilí, oživované svatou touhou po jednotě všech křesťanů, tím, že vystihuje s přesností obsah a souladnou ucelenost katolické víry. „Katechismus katolické církve“ je konečně nabídnut každému člověku, který se nás ptá po důvodech naší naděje (srov. 1 Petr 3,15) a chce poznat, co věří katolická církev.

Tento Katechismus není určen k tomu, aby nahradil místní katechismy, řádně schválené církevními autoritami, diecézními biskupy a biskupskými konferencemi, zvláště v případech, kdy dostaly schválení Apoštolského stolce. Je určen k tomu, aby povzbuzoval a pomáhal v sestavování nových místních katechismů, které budou brát v úvahu rozmanitost poměrů a kultury, ale též pečlivě uchovají jednotu víry a věrnost katolickému učení.

5. Závěr

Na konci tohoto dokumentu, kterým je představen „Katechismus katolické církve“, prosím nejsvětější Pannu Marii, Matku vtěleného Slova a Matku církve, aby podporovala svou mocnou přímluvou katechetickou práci celé církve na všech úrovních v této době, kdy je církev volána k novému evangelizačnímu úsilí. Kéž světlo pravé víry osvobodí lidstvo od nevědomosti a otroctví hříchu, aby je vedlo k jediné svobodě, hodné toho jména (srov. Jan 8,32): totiž ke svobodě života v Ježíši Kristu pod vedením Ducha svatého, zde na zemi i v nebeském království, v plnosti blaženého patření na Boha tváří v tvář (srov. 1 Kor 13,12; 2 Kor 5,6–8)!

Dáno dne 11. října 1992, o třicátém výročí zahájení 2. ekumenického vatikánského koncilu, ve čtrnáctém roce mého pontifikátu.

Jan Pavel II.

Handwritten signature of Johannes Paulus II. in cursive script, with the name written in French: "Johannes Paulus II".